

Zagadnienia do egzaminu z Finansów – Finanse publiczne (30.03.2020)

Komar - podręcznik

I.1.

- zakres i forma ingerencji państwa
- wyborcze cykle polityczne (koniunkturalne)
- przykłady czynników produkcji
- rynkowe mechanizmy samoregulujące
- funkcje ceny
- formy zakłóceń funkcjonowania rynku
- podstawowe zadanie państwa i jego zadania dodatkowe

I.2.

- istota, fazy i okresy trwania cyklu koniunkturalnego
- problem tzw. Magicznego Trójkąta
- polityka fiskalna w kształtowaniu koniunktury (automatyczne stabilizatory)

I.3.

- funkcje pieniądza
- rola banku centralnego
- namiastka pieniądza
- pieniądź banku centralnego, rezerwa minimalna (obowiązkowa) i pieniądź banków komercyjnych
- czynniki kształtujące podaż pieniądza
- pojęcie i podziały dochodu
- dochód a zysk
- krzywa Lorenza
- rola oszczędności i inwestycji
- pojęcie dochodu narodowego

II.1.

- podmioty finansów publicznych: państwo (władza centralna), samorząd i organizacje obligatoryjne
- państwo w gospodarce jako władca i jako przedsiębiorstwo
- optimum Pareto
- przykłady zawodności mechanizmów rynkowych (monopole, branże, regiony, dobra nierentowne, przerzucanie kosztów, obawa przed ryzykiem, brak komplementarności produkcji, brak lub zniekształcenie informacji)
- polityczny charakter udziału państwa w gospodarce
- założenia polityki socjalnej
- klasyfikację dóbr publicznych przerobić z wykładu
- potrzeby zbiorowe i ich zaspokajanie

II.2.

- rynek gospodarczy a rynek polityczny
- wybór publiczny (public choice)
- tryb uzyskiwania informacji do decyzji
- demokracja bezpośrednia a reprezentatywna
- wady i zalety jednomyślności i woli większości
- preferencje środka i cykliczne większości
- paradoks wyborczy (Concordeta) i sposoby łagodzenia jego oddziaływania
- logrolling (koalicje)
- zmiany preferencji a cykle wyborcze
- koszty podejmowanych decyzji
- wpływ dominacji środka wyborczego
- manipulowanie opiniami wyborców
- ucieczka od programów długoterminowych
- koszty i korzyści z wyborów
- pozycja biurokracji i prawo Parkinsona
- grupy nacisku (lobbyści)
- różnice między rynkiem gospodarczym a politycznym

II.3.

- istota funkcji finansów publicznych (alokacyjnej, redystrybucyjnej i stabilizacyjnej)
- kolizje między funkcjami finansów publicznych

III.1.

- składowe budżetu publicznego
- definicja budżetu
- budżet jako akt prawny, fundusz i plan finansowy (z wykładu)
- problem autoryzacji politycznej
- zasady budżetowe - istota (uprzedniości - formy przejściowe - prowizorium itd, zupełności, jedności, specjalizacji, ogólności, jawności - patrz też artykuł, równowagi - z wykładu)

IV.1.

- dochody a wpływy budżetowe (z wykładu)
- źródła dochodów podstawowe i uzupełniające
- państwo podatkowe, interwencjonizm państwowy
- definicja i rodzaje opłat
- rodzaje dochodów z działalności zarobkowej państwa
- charakter składek na ubezpieczenia społeczne
- pożyczki publiczne
- renta emisyjna

IV.2.

- definicja podatku
- podmiot podatku, płatnik w sensie prawnym i ekonomicznym, inkasent
- przedmiot podatku i postacię dochodu
- podstawa opodatkowania
- stawka podatkowa procentowa i kwotowa
- skala podatkowa
- stawki proporcjonalne, stałe
- stawki (skale) progresywne (istota progresji, progresja globalna, międzystopie, ciągła)
- progresja pośrednia i bezpośrednia (liniowa, przyspieszona, opóźniona)
- zimna progresja
- stawki regresywne i degresywne
- zdolność płatnicza i sprawiedliwość pozioma i pionowa
- klasyfikacje podatków (przychodowe, dochodowe, od konsumpcji, majątkowe)(podmiotowe, przedmiotowe)(bezpośrednie, pośrednie -przerzucanie podatków w tył i w przód)(państwowe, samorządowe)
- zasady podatkowe Adama Smitha (równości, pewności, dogodności, taniości)
- funkcje podatków (fiskalna, redystrybucyjna, stymulacyjna)
- zasady podatkowe wg Wagnera można opuścić

IV.3.

- mentalność a moralność podatkowa
- uchylanie się od podatku, zapobieżenie opodatkowaniu (unikanie), doścignięcie podatku
- wpływ podatków na konsumpcję, oszczędności/inwestycje i ceny
- krzywa Laffera

IX.1.

- pojęcie długu publicznego
- systematyka długu wg kredytobiorcy, kredytodawcy i rodzaju długu
- dług krajowy a zagraniczny

IX.2.

- prawne granice zadłużenia
- równowaga gospodarcza jako granica
- uzasadnione kredytowanie wydatków, analiza kosztów i korzyści
- granice fiskalne (odsetki do wpływów, odsetki do wydatków itp)
- znaczenie wzrostu PKB
- międzypokoleniowe rozłożenie spłaty długów
- kryteria fiskalne i monetarne z Traktatu z Maastricht (z wykładu)

IX.3.

- finansowanie wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych
- zalety i wady kredytu publicznego (erozja dyscypliny budżetowej)
- zadłużenie a inflacja (efekt samospłaty)
- moratorium, konwersja, repudiacja (z wykładu)

X.1.

- koncepcje zakresu wydatków

- postulat subsydiarności
- zadania podstawowe a lokalne
- dobra publiczne, merytoryczne i prywatne jako podział wg zasady wykluczenia ceny
- X.2.
- prawo Wagnera - stałego wzrostu wydatków
- ukryte formy wydatków
- przyczyny wzrostu wydatków
- normowanie wydatków względem zadań
- X.3.
- wydatki osobowe, rzeczowe, transfery socjalne - zasady, subwencje - powody
- X.4.
- granice wydatków - zbieżności z długiem
- sposoby ograniczania wydatków publicznych
- od s. 258, od tekstu „W polskim ustawodawstwie...” do końca podrozdziału opuścić bo nie aktualne

Zagadnienia do egzaminu z Finansów – Bankowość i rynki finansowe

A. Prawo bankowe

1. Definicja banku (art. 2)
  2. Określenia *bank* i *kasa* (art. 3)
  3. Definicje (art. 4, ustęp 1)
- banku krajowego (pkt 1)
  - banku zagranicznego (pkt 2)
  - międzynarodowej instytucji finansowej (pkt 3)
  - karty płatniczej (pkt 4) – obecnie art. 1 ustęp 1 pkt 15a *ustawy o usługach płatniczych* – karta uprawniająca do wypłaty gotówki lub umożliwiająca złożenie zlecenia płatniczego za pośrednictwem akceptanta lub agenta rozliczeniowego, akceptowana przez akceptanta w celu otrzymania przez niego należnych mu środków, w tym karta płatnicza w rozumieniu art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2015/751
  - pieniądza elektronicznego (pkt 5) – obecnie art. 1 ustęp 1 pkt 21a *ustawy o usługach płatniczych* – wartość pieniężna przechowywana elektronicznie, w tym magnetycznie, wydawana, z obowiązkiem jej wykupu, w celu dokonywania transakcji płatniczych, akceptowana przez podmioty inne niż wyłącznie wydawca pieniądza elektronicznego
  - instytucji finansowej (pkt 7)
  - instytucji kredytowej (pkt 17)
4. Czynności bankowe w wąskim (art. 5.1. – zastrzeżone dla banków) i w szerokim znaczeniu (5.2. – bankowe, o ile wykonywane przez banki, bo inne podmioty też mogą wykonywać)
  5. Inna działalność banków (art. 6.1.)
  6. Płynność płatnicza banków (art. 8)
  7. Rodzaje banków (art.12)
  8. Założyciele banków (art. 13)
  9. Podstawowe warunki utworzenia banku (art. 30.1.)
  10. Zezwolenie na utworzenie banku (art. 30a)
  11. Kapitał założycielski (art. 32.1.-2.)
  12. Zezwolenie na rozpoczęcie działalności (art. 36.1.)
  13. Kredyt (art. 69 – warto wiedzieć na własne potrzeby!)
  14. Zdolność kredytowa (art. 70 – warto wiedzieć na własne potrzeby!)

15. Konsorcjum bankowe (art. 73)
16. Gwarancja bankowa (art. 81)
17. Akredytywa (art. 85)
18. Księgi rachunkowe banków (art. 95.1.)
19. Współczynnik wypłacalności (art 128.1., 1a., 1b.)
20. Nadzór bankowy (art. 131.1-2 i 131a.1.)
21. Nadzór skonsolidowany (art. 141f.1.)

B. Ustawa o NBP.pdf

1. Podstawowe cele i zadania NBP (art. 3)
2. Emisja pieniądza (art. 4)
3. NBP jako właściciel innych osób prawnych (art. 5.2.)
4. Powoływanie, kadencja i odwoływanie Prezesa NBP (art. 9)
5. Kompetencje Prezesa NBP (art. 11)
6. Kompetencje Rady Polityki Pieniężnej (RPP) (art. 12)
7. Skład RPP (art. 13)
8. Ograniczenia innych aktywności członków RPP (art. 14)
9. Posiedzenia RPP (art. 16)
10. Skład i główne zadania Zarządu NBP (art. 17)

C. Rynek i instrumenty finansowe

Giełda papierów wartościowych. doc

1. Definicja i cechy giełdy
2. Uczestnicy giełdy
3. Grupy indeksów giełdowych
4. Główne światowe i polskie indeksy giełdowe
5. Systemy notowań (ciągłych, kursu jednolitego)
6. Dematerializacja papierów wartościowych

Instrumenty finansowe rynku papierów wartościowych.doc

1. Definicja akcji
2. Definicja splitu akcji
3. Akcje zwykłe i uprzywilejowane – pojęcie i klasyfikacja
4. Definicja obligacji
5. Rodzaje obligacji wg oprocentowania i emitenta
6. Kontrakty terminowe – instrumenty pochodne (forward, futures, options) – definicje
7. Kwity depozytowe – definicja i typy (ADR, GDR)

UWAGA: Synteza sytuacji sektora bankowego obowiązuje w zakresie przedstawionym na wykładzie